

Ambitiedocument Energietransitie Noordoost-Twente

Een duurzame samenwerking in de energietransitie van Noordoost-Twente

Gemeente Losser

gemeente
Tubbergen

gemeente Dinkelland

Inleiding

De energietransitie voor Nederland is een opgave waarvoor intensieve, multidisciplinaire samenwerking onontbeerlijk is. In Noordoost-Twente werken we daarom nauw samen; we clusteren kennis, mobiliseren lokale initiatieven en initiëren en faciliteren uitvoeringsprojecten op het gebied van duurzame energie. Binnen Noordoost-Twentekiezen we voor een krachtenbundeling en brengen we lokale initiatieven en het bedrijfsleven samen, waardoor versnelling kan optreden. Het einddoel staat vast: geen gebruik meer van fossiele brandstoffen, maar duurzame vormen van energieopwekking. Hierbij zetten we in op lokale werkgelegenheid en verbinden we lokaal de lusten met de lasten. De weg ernaartoe is een reis op zich; wat is de rol van de gemeente in de energietransitie, hoe gaan we om met de ruimtelijke inpassing, hoe doorbreken we bestaande structuren en hoe kunnen we als gemeenten bijdragen aan de energietransitie? De energietransitie houdt niet op bij de gemeentegrens: wij werken samen aan de energietransitie van Noordoost-Twente!

Context

Elke gemeente is in meer of mindere mate bezig met de grote opgave die er landelijk en mondiaal ligt voor de overgang naar duurzame energiebronnen volgens het Energieakkoord. Hierin staat dat in 2020 14% van de gebruikte energie duurzaam moet worden opgewerkt. In 2023 moet dit 16% zijn.

In het programma Nieuwe Energie Overijssel streeft de provincie Overijssel naar 20% duurzame energieopwekking in 2023. Jan Rotmans doet hierover de volgende uitspraak “Investeer in de noodzakelijke energietransitie en schakel binnen twintig jaar over naar 100% duurzame hernieuwbare energie.” Versnelling van de ontwikkelingen is nodig om de doelstellingen ook maar enigszins in beeld te krijgen. Dit staat nog los van de verschillende ambitieniveaus op het gebied van duurzaamheid van de afzonderlijke NOT-gemeenten. Voor Tubbergen, Dinkelland en Losser zijn de ambities nog niet scherp geformuleerd, maar wordt de maatschappelijke discussie al geruime tijd gevoerd. Ook zijn hier diverse lokale

initiatieven die een bijdrage leveren aan de ambities. Voorlopig conformeren Losser, Tubbergen en Dinkelland zich aan het ambitieniveau van de provincie Overijssel; 20% duurzame energieopwekking in 2023. De gemeente Oldenzaal heeft de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn en creëert hiermee beweging in de samenleving. Dit betekent dat er breed moet worden ingezet op energiebesparing en verschillende vormen van opwekking.

Visie: Wij beseffen dat wij op de langere termijn gaan naar een energieneutrale samenleving. Hiervoor stellen wij het lange termijn doel op: 100% energieneutraal in 2050.

Ambitie Noordoost-Twentse gemeenten voor 2023

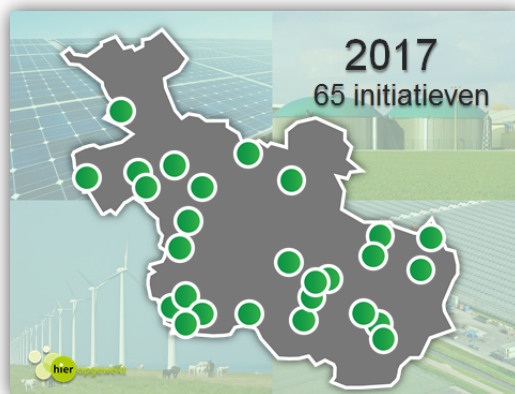
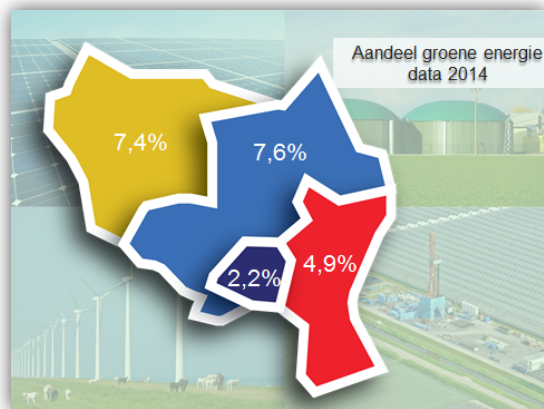
De NOT-gemeenten werken samen aan de doelstelling om 20% duurzame opwekking in 2023 te realiseren.

Hierbij hanteren wij het principe dat de lusten en de lasten lokaal verbonden moeten zijn.

Oldenzaal heeft de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn en zet hier - naast de bovengenoemde 20% op eigen grondgebied - maximaal op in.

Nulsituatie Noordoost-Twente in 2014

Op basis van de gegevens uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat over het jaar 2014 (exclusief het aandeel opwekking vanuit Twence) is het aandeel groene energie in de NOT-gemeenten zoals weergegeven in onderstaande presentatie. Dit wordt als nul-situatie gehanteerd.

Doelstelling Noordoost-Twente in 2023

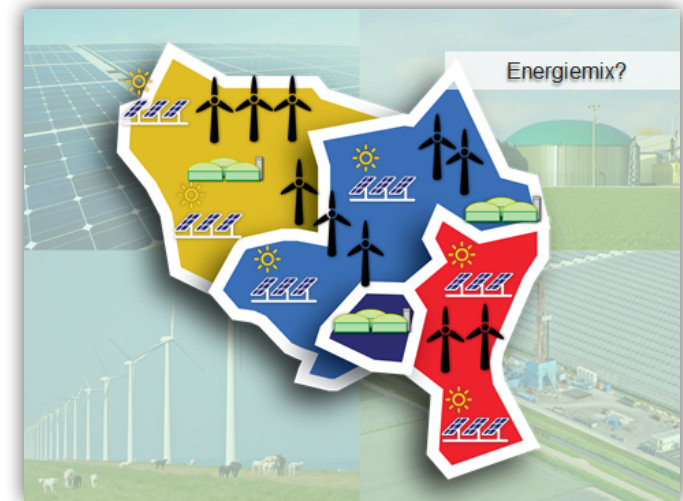
Om te komen van het huidige opwekkingspercentage zoals in bovenstaand overzicht naar 20% duurzame opwekking in 2023 zetten we in op een mix van diverse technieken.

- Wind: waar dit ruimtelijk mogelijk is binnen NOT willen we kansrijke locaties uitwerken en bouwen aan draagvlak vanuit de lokale bevolking;
- Warmte-Koude Opslag (WKO), daar waar de ondergrondse ordening en de bodemopbouw het toelaat;
- Geothermie, daar waar reeds systemen in de diepere aardlagen beschikbaar zijn, of de bodemopbouw geschikt is;
- Energie uit fotosynthese, volgen van nieuwe technieken.

Alle duurzame technieken zijn nodig om te komen tot de versnelling van de energietransitie, zoals

- Zo veel mogelijk zon (PV) op daken van woningen: we streven naar het benutten van minimaal 30% van het geschikte dakoppervlak in 2023;
- Zon op bedrijfsdaken: we streven naar het benutten van grote bedrijfsdaken voor zonneprojecten (postcoderoos of SDE);
- Inzicht krijgen in de mogelijkheden voor zonnevelden; waar en hoe is dit ruimtelijk goed inpasbaar en hoe organiseren we dit met lokale lusten en lasten?
- Biogas: het verbinden van bestaande initiatieven waarbij Cogas met de aanleg van Biogasrotondes streeft naar een grotere markt voor biogas (hergebruik van bestaande gasleidingnetwerk);

Hoofdpijnen van de aanpak

Voor het bereiken van deze doelstelling worden drie sporen doorlopen. De drie sporen zijn in sterke mate afhankelijk van elkaar en worden in onderlinge samenhang uitgevoerd.

1. *Werken aan maatschappelijk draagvlak: duurzame energievormen kunnen voor NOT-gemeenten alleen succesvol zijn als zij gedragen worden door groepen in de samenleving. Dit betekent dat we positieve reuring willen creëren rond de energietransitie. Het principe van de lusten en de lasten lokaal passen wij toe op de initiatieven en planontwikkelingen die zullen ontstaan. Te denken valt aan oprichting lokale energie corporatie en ondersteuning hiervan, maatschappelijk rendement van energieprojecten in de vorm van financiële afdracht, werkgelegenheid in de regio en financiële participatie van de omgeving in projecten.*
2. *Werken aan politiek/bestuurlijk draagvlak: uiteindelijk zal besluitvorming rond duurzame energievormen plaats moeten vinden in de verschillende gemeenteraden van de NOT-gemeenten en bovendien moet de besluitvorming worden ondersteund door provinciaal beleid. Dit betekent dat zowel gemeenteraden als het provinciaal bestuur voldoende moeten zijn betrokken in het proces.*
3. *Inhoudelijke verdieping: planologisch moet worden verkend welke gebieden binnen de gemeenten het meest geschikt zijn voor de verschillende mogelijkheden om duurzame energie op te wekken.*

De eerste projecten:

- *Zon op grond (concrete locatie(s) aanwijzen, waarbij we allereerst kijken naar publieke eigendommen, zodat we niet hoeven te verwerken, onderzoek businesscase, werken aan draagvlak, keuze maken).*
- *Biogasnetwerk Tubbergen (fase 1 Elferink, fase 2 uitbreiding van netwerk met kansrijke projecten).*

Samen werken wij aan de energietransitie van Noordoost Twente!

Datum:	Datum:	Datum:	Datum:
Marcel Wildschut	Alfons Steggink	Tom Vleerbos	Manouska Molema
Gemeente Losser	Gemeente Dinkelland	Gemeente Tubbergen	Gemeente Oldenzaal

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door

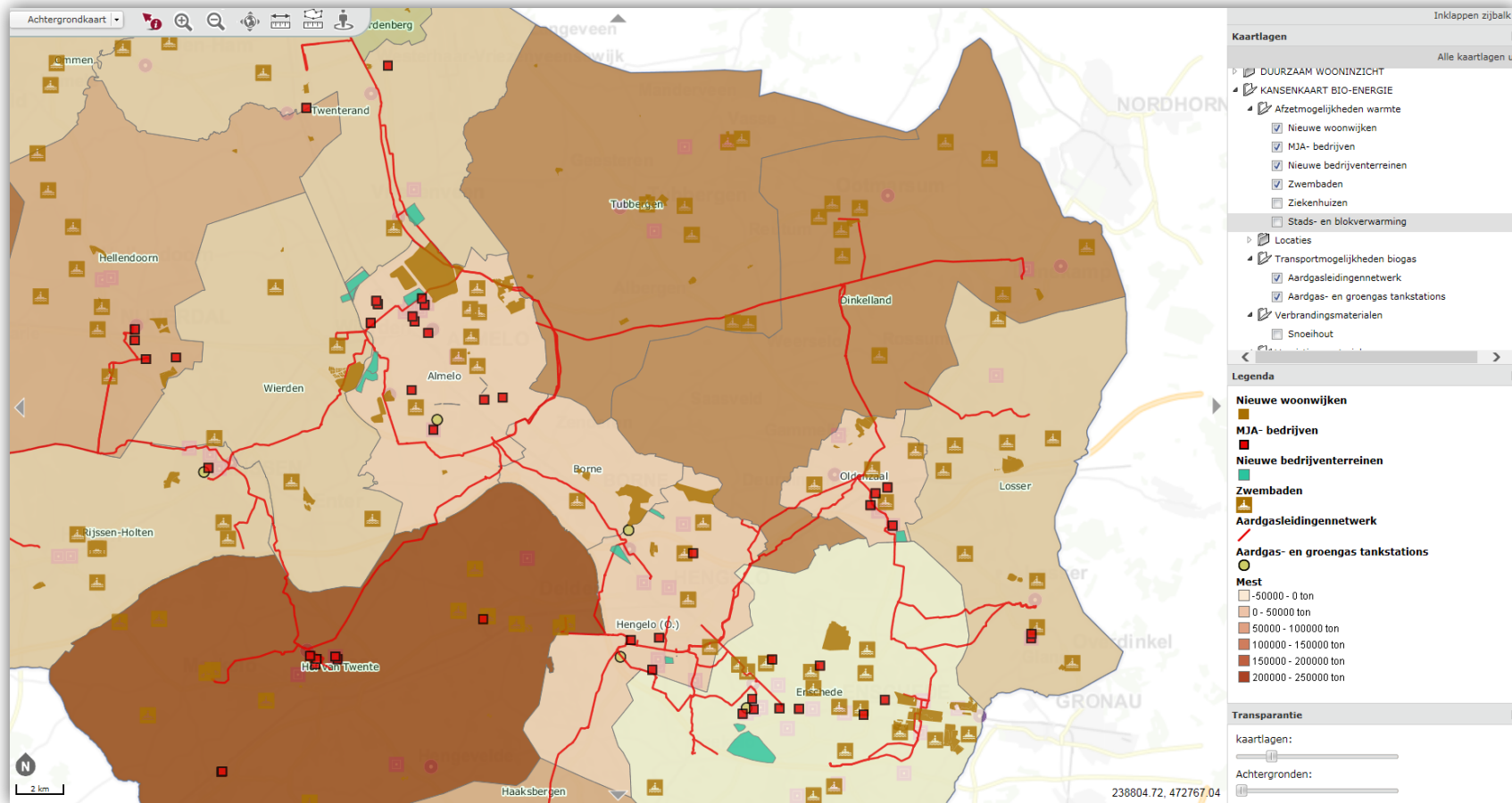
Ambitiedocument Energietransitie Noordoost-Twente

Bijlagen bij het ambitiedocument:

1. *Kansenkaarten voor de verschillende vormen van duurzame energie in Noordoost-Twente*
 - A. *Biogas - Kansenkaart op hoofdlijnen*
 - B. *Wind - korte versie Quickscan Pondera verkenning Noordoost-Twente*
 - C. *Zon - Kansenkaartveldopstellingen*
2. *Projectplan Energietransitie van Noordoost-Twente 'Van doel en draagvlak naar realisatie' eerste fase*
3. *Reductietabellen gemeenten in Noordoost-Twente*

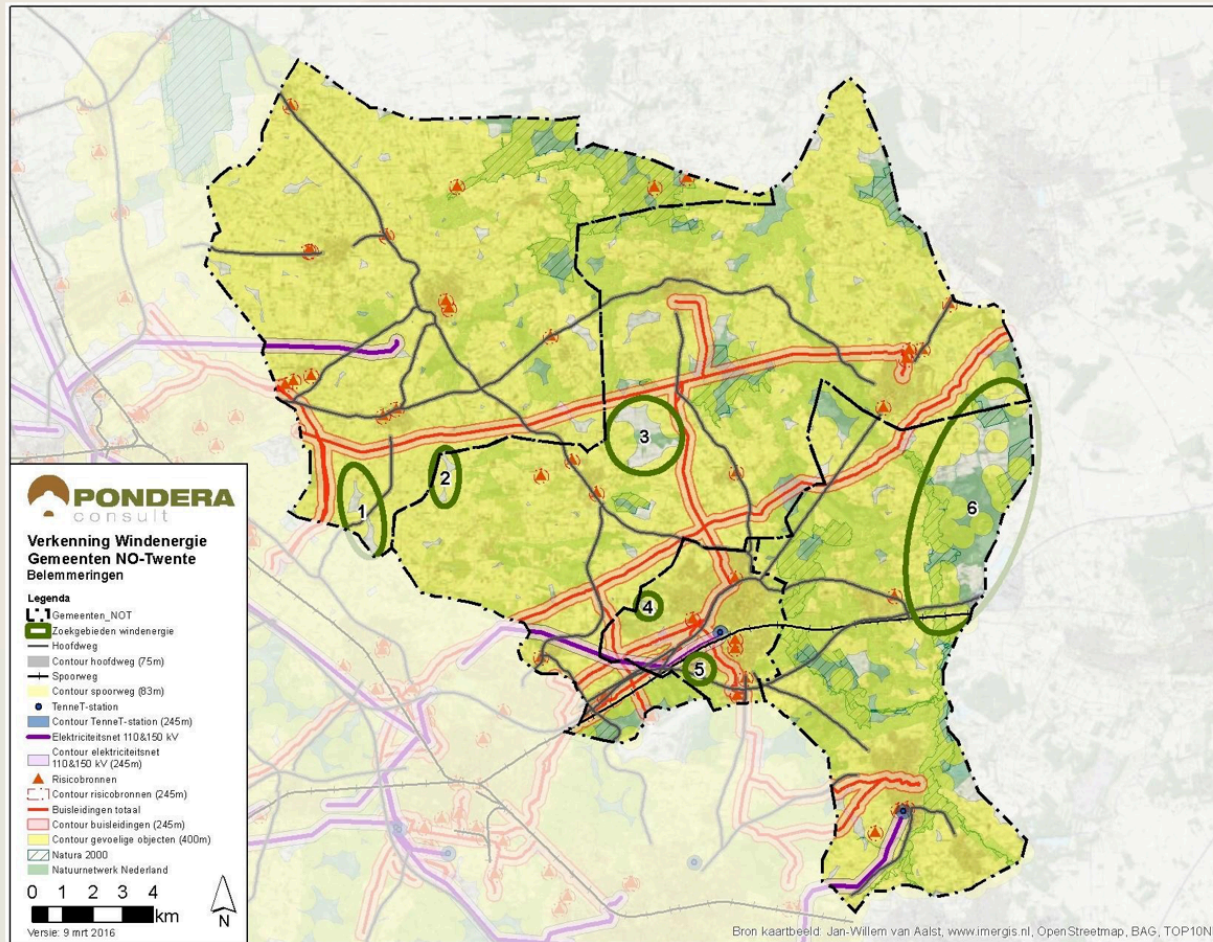
Bijlage 1 A. Biogas - Kanskaart op hoofdlijnen

Op onderstaande kaart (uitdraai vanuit <http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/energieatlas/v1>) staat de mestproductie gemiddeld per gemeente in tonnen weergegeven, daarnaast is een inventarisatie zichtbaar van mogelijke afzetlocaties zoals; toekomstige nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen, zwembaden en bedrijven. De rode lijnen geven het aardgasleidingnetwerk weer. Uit deze kaart is op te maken dat er een groot potentieel aan mest in Tubbergen en Dinkelland is en dat er in Oldenzaal en Losser afzetmogelijkheden zijn wanneer er een goed sluitend leidingnetwerk kan worden aangelegd. Deze kaart heeft nog een verdiepingsslag. Hier wordt het komende halve jaar door een afstudeerder aan gewerkt voor noordoost Twentse in samenwerking met de Cogas en Enexis.

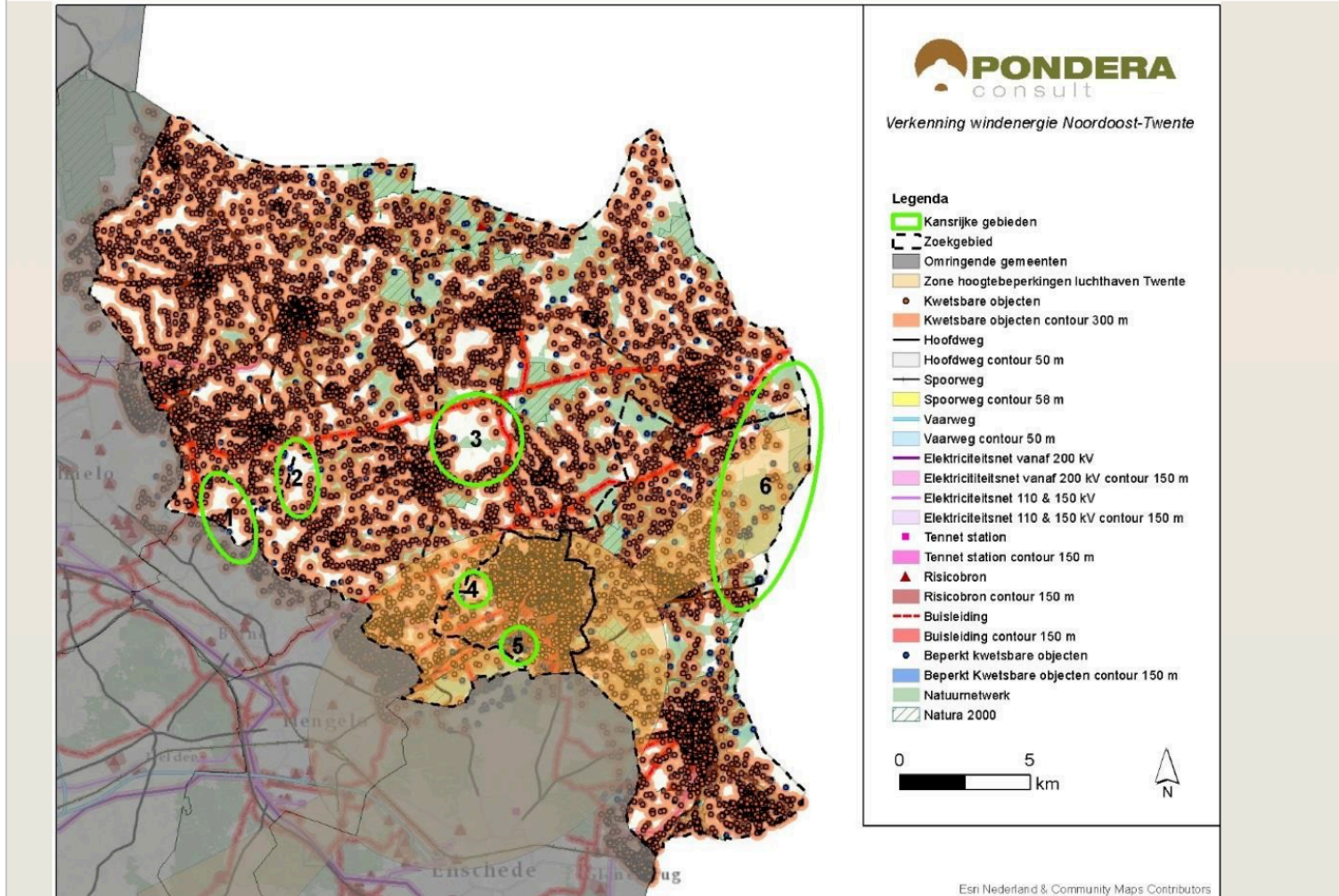

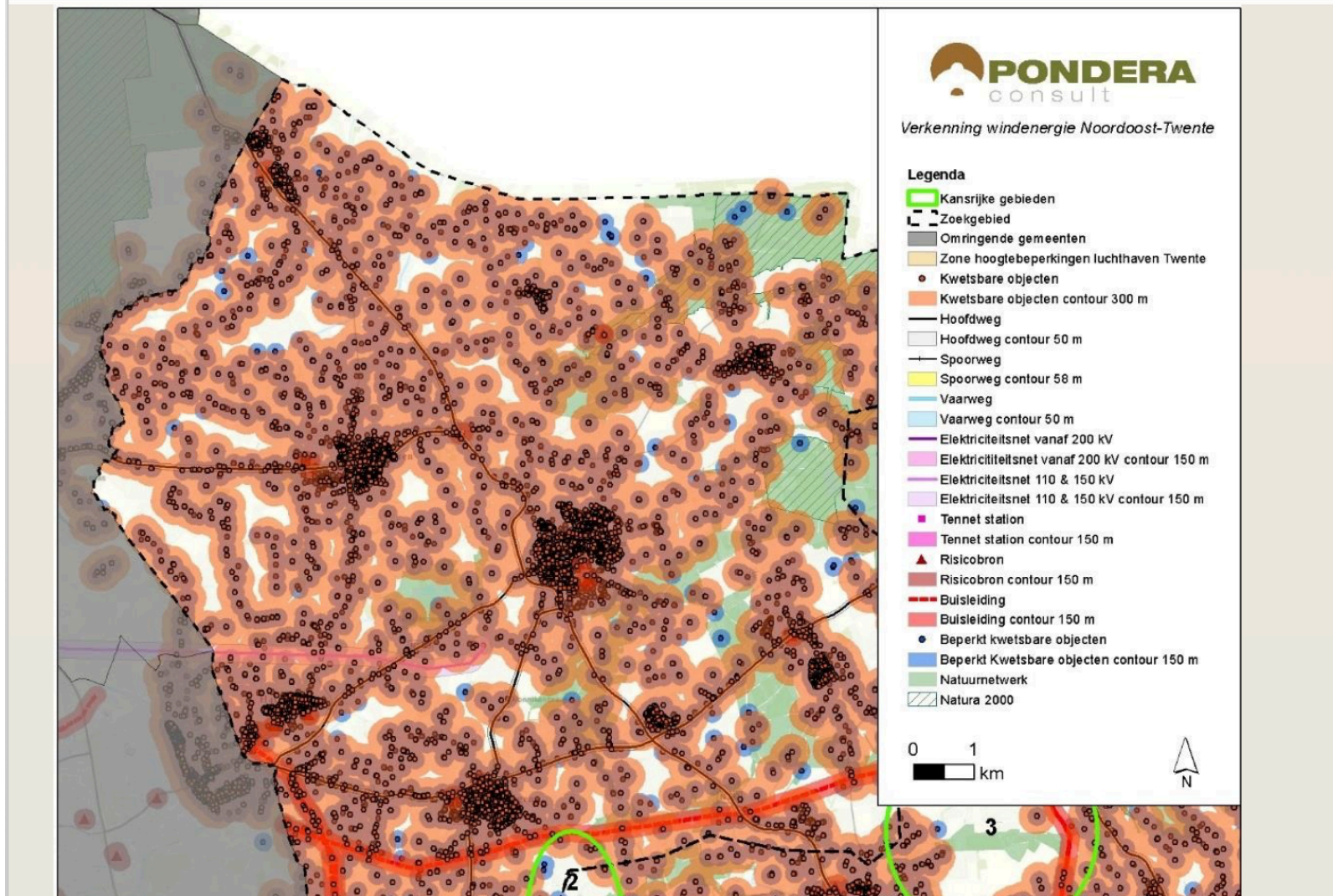
Belemmeringenkaart en zoekgebieden uit eerste analyse

Belemmeringen kaart totaal

Aanvullend kansrijk gebied A

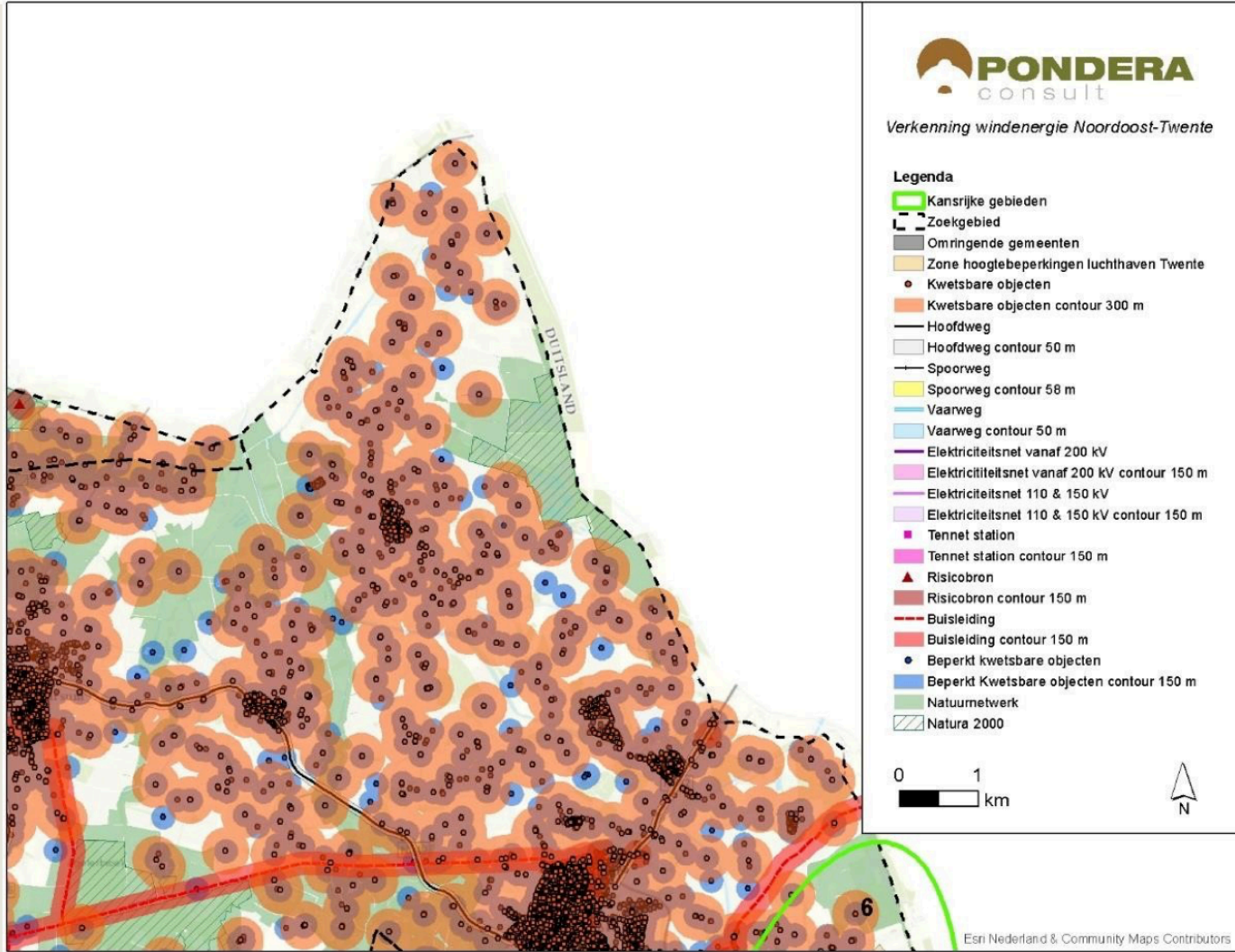
Aanvullend kansrijk gebied B

Verkenning windenergie Noordoost-Twente

Legenda

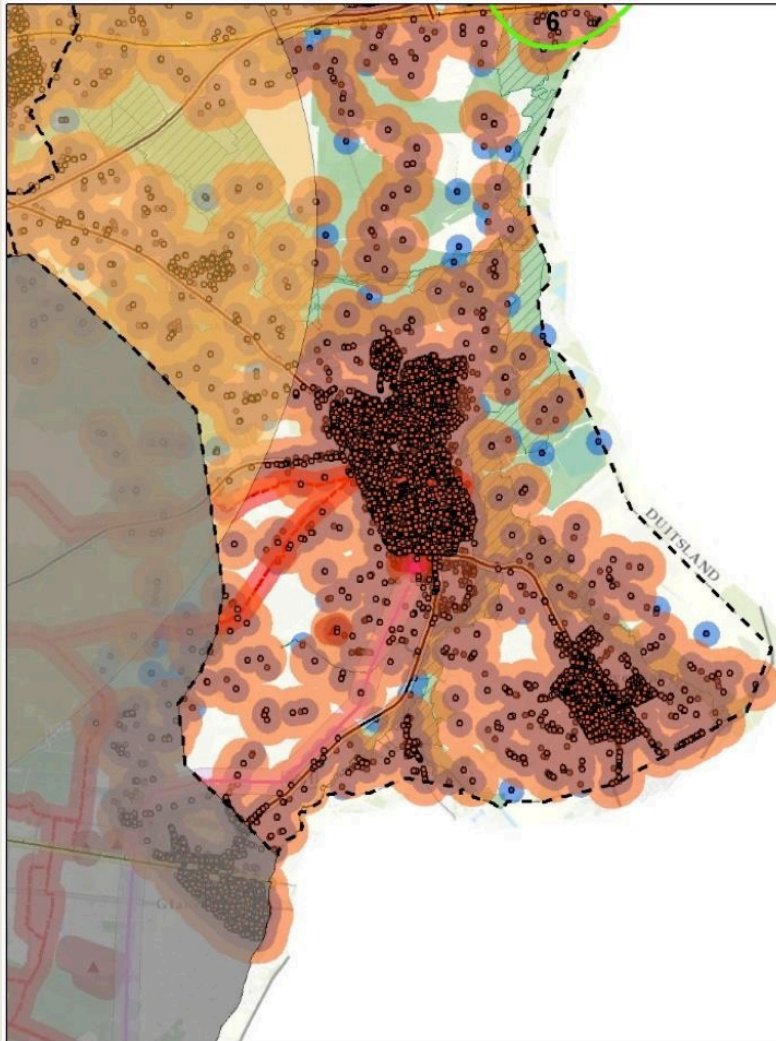
- Kansrijke gebieden
- Zoekgebied
- Omringende gemeenten
- Zone hoogtebeperkingen luchthaven Twente
- Kwetsbare objecten
- Kwetsbare objecten contour 300 m
- Hoofdweg
- Hoofdweg contour 50 m
- Spoorweg
- Spoorweg contour 58 m
- Vaarweg
- Vaarweg contour 50 m
- Elektriciteitsnet vanaf 200 kV
- Elektriciteitsnet vanaf 200 kV contour 150 m
- Elektriciteitsnet 110 & 150 kV
- Elektriciteitsnet 110 & 150 kV contour 150 m
- Tennet station
- Tennet station contour 150 m
- Risicobron
- Risicobron contour 150 m
- Buisleiding
- Buisleiding contour 150 m
- Beperkt kwetsbare objecten
- Beperkt Kwetsbare objecten contour 150 m
- Natuurmetwerk
- Natura 2000

0 1 km

Esri Nederland & Community Maps Contributors

Aanvullend kansrijk gebied C

Verkenning windenergie Noordost-Twente

Legenda

- Kansrijke gebieden
- Zoekgebied
- Omringende gemeenten
- Zone hoogtebeperkingen luchthaven Twente
- Kwetsbare objecten
- Kwetsbare objecten contour 300 m
- Hoofdweg
- Hoofdweg contour 50 m
- Spoorweg
- Spoorweg contour 58 m
- Vaarweg
- Vaarweg contour 50 m
- Elektricitetsnet vanaf 200 kV
- Elektricitetsnet vanaf 200 kV contour 150 m
- Elektricitetsnet 110 & 150 kV
- Elektricitetsnet 110 & 150 kV contour 150 m
- Tennet station
- Tennet station contour 150 m
- ▲ Risicobron
- Risicobron contour 150 m
- Buisleiding
- Buisleiding contour 150 m
- Beperkt kwetsbare objecten
- Beperkt Kwetsbare objecten contour 150 m
- Natuurnetwerk
- Natura 2000

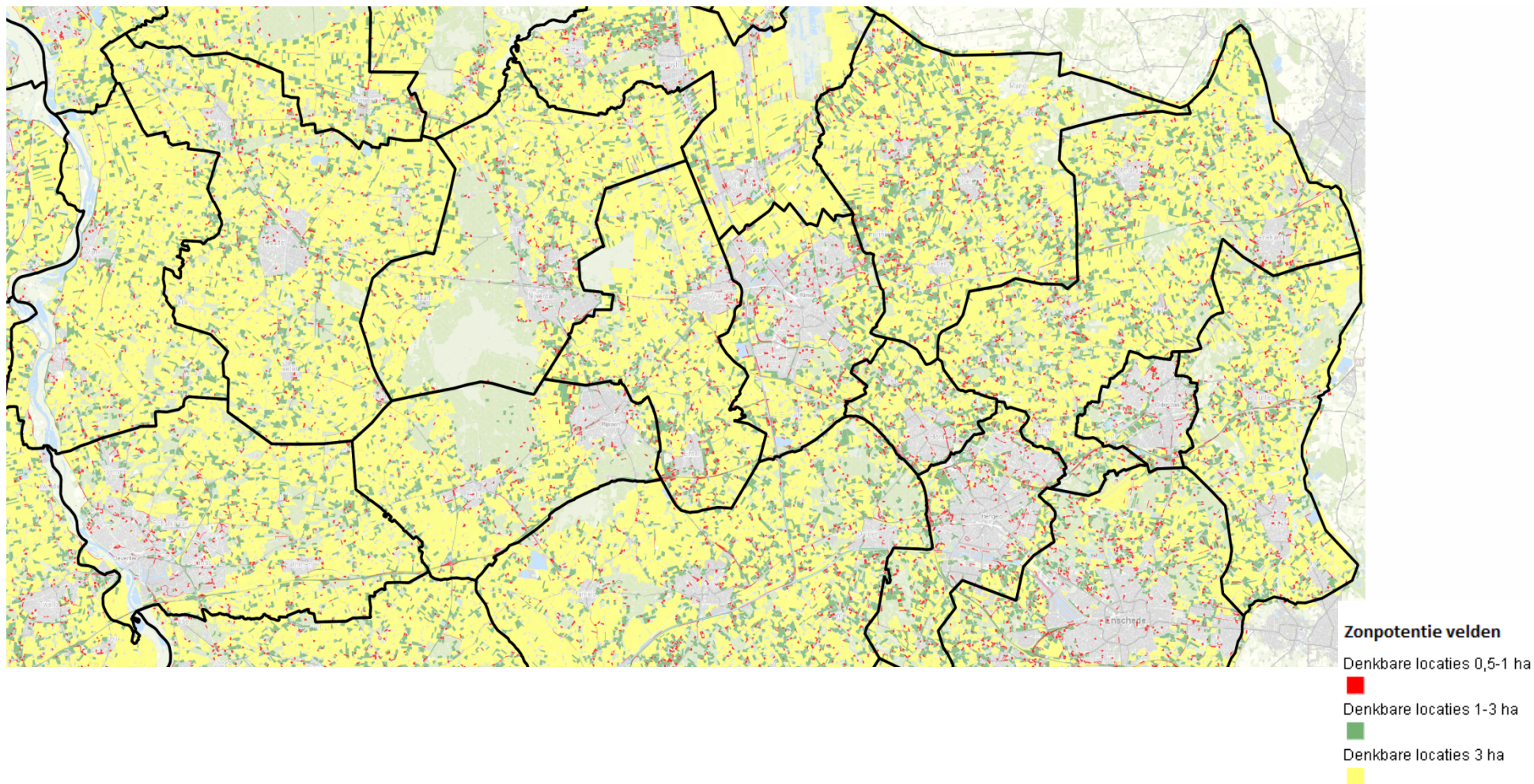
Esri Nederland & Community Maps Contributors

Conclusies

- Gebieden 4 en 5 vallen af ten gevolge van hoogtebeperkingen
- Gebieden 1, 2, 3 en 6 bieden mogelijkheden
 - Beleid provincie?
 - Exacte hoogtebeperkingen bij gebied 6?
 - Overige aandachtspunten
 - Diepgaandere analyse per gebied nodig (indien beleid provincie positief)
- Aanvullende gebieden A, B, C geïdentificeerd
 - Nabij / in natuurgebieden (NNN, N2000)
 - En/of deelname enkele woningen/boerderijen nodig
 - Diepgaandere analyse per gebied nodig (indien beleid provincie positief)

Bijlage 1 C Kansenskaart ZONNE energie (in veldopstelling)

Op onderstaande kaart staan de potentiële veldopstellingslocaties voor zonne-energie. Hierbij zijn de Natura 2000 niet als potentieel gebied aangegeven. Te zien zijn gras en akkerlanden buiten de bebouwing.

Bijlage 2: Projectplan Energietransitie van Noordoost-Twente 'Van doel en draagvlak naar realisatie'

In het bijgevoegde Projectplan Energietransitie van Noordoost-Twente 'Van doel en draagvlak naar realisatie' staat omschreven welke stappen en acties worden ondernomen om de transitie die nodig is in beweging te krijgen of te versnellen. Ook staat hierin de financiële bijdrage genoemd. Door de NOT-gemeenten is gezamenlijk bij de provincie Overijssel een subsidieaanvraag ingediend. De ervaringen binnen NOT worden gedeeld in de werkgroep Twentse Energie Strategie (TES) waaraan de NOT-gemeenten ook deelnemen.

Bijlage 3 Reductietabellen Noordoost-Twente